

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/50/2024
Identifikačné číslo spisu:	7222010313
Dátum vydania rozhodnutia:	13.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7222010313.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného O. A. a spol., pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) písm. j) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 13. augusta 2024 v Bratislave, o dovolaní obvineného O. A. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. mája 2023, sp. zn. 7To/26/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. A. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. januára 2023, sp. zn. 1T/13/2022 uznal obvineného O. A. vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona sčasti samostatne sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a obvinenú K. Š. a obvinenú K. D. vinnými z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

potom ako obvinený O. A. v Košiciach na presne nezistenom mieste v časovom období najmenej od januára 2021 až do 21. septembra 2021 od presne nestotožnených osôb kupoval v nepravidielných časových intervaloch najmenej 5 g metamfetamínu (pervitínu), ktorý je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok, za sumu 45 eur za 1 gram, tento pervitín prechovával v mieste trvalého bydliska v E. na D. V. č. X v byte na X. poschodí, kde s využitím digitálnej váhy tento pervitín rozdelil do plastových uzatvárateľných sáčkov obsahujúcich 0,1 g

metamfetamínu a následne v predmetnom byte, na parkovisku v Košiciach na Luníku IX, ako aj na iných miestach v Košiciach, odpredal najmenej 5 osobám pervitín za sumu 10 eur za jednu dávku o hmotnosti 100 mg, pričom v čase, keď nebol prítomný v mieste bydliska, telefonicky inštruoval obvinenú K. Š. a obvinenú K. D., aby odpredali pervitín záujemcom o jeho kúpu za vyššie uvedenú finančnú čiastku, kde v predmetnom byte obvinená Š. takýmto spôsobom odpredala pervitín najmenej 5 osobám a obvinená D. najmenej 4 osobám a napokon od presne nezisteného času až do 21.30 hod. dňa 21. septembra 2021, kedy bola vykonaná domová prehliadka, obvinený A. prechovával v predmetnom byte 12,82 g bieleho kryštalického materiálu s priemerným obsahom metamfetamínu od 76,9 % do 80,3 %, čo zodpovedá najmenej 128 obvykle jednorazovým dávkam na použitie.

Okresný súd uložil obvinenému O. A. podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu s prihliadnutím na § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona a § 38 ods. 3, ods. 8 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia a podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému ochranný dohľad na 24 (dvadsaťštyri) mesiacov. Súčasne mu uložil podľa § 60 ods. 1 písm. a), ods. 5 Trestného zákona trest prepadnutia veci mobilného telefónu Samsung AG a SIM karty a digitálnej váhy do vlastníctva štátu a podľa § 60 ods. 1 písm. c) Trestného zákona trest prepadnutia finančnej čiastky vo výške 710 eur do vlastníctva štátu.

Okresný súd uložil obvinenej K. Š. podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu s prihliadnutím na § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3, ods. 8 Trestného zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon tohto trestu ju zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, a podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona jej uložil ochranný dohľad v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov, a súčasne jej uložil podľa § 60 ods. 1 písm. a), ods. 5 Trestného zákona trest prepadnutia veci mobilného telefónu Samsung NOTE 4 a SIM karty do vlastníctva štátu.

Obvinenej K. D. uložil okresný súd podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu s prihliadnutím na § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3, ods. 8 Trestného zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého ju podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, a podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona jej uložil ochranný dohľad v trvaní 12 (dvanásť) mesiacov. Súčasne jej podľa § 60 ods. 1 písm. a), ods. 5 Trestného zákona uložil trest prepadnutia veci mobilného telefónu Huawei P 40 a 2 ks SIM kariet do vlastníctva štátu.

Na základe odvolania všetkých obvinených Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 25. mája 2023, sp. zn. 7To/26/2023 rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil v časti vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu vo vzťahu k obvinenému O. A. a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému O. A., podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu s prihliadnutím na § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona a § 38 ods. 3 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku krajský súd zrušil napadnutý rozsudok ohľadne obvinenej K. Š. a obvinenej K. D. vo výrokoch o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinené zaradil podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd vyslovil, že v ostatnej časti napadnutý rozsudok ostáva nezmenený.

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal obvinený O. A. dovolanie vlastným písomným podaním z 30. októbra 2023, neskôr doplneným o dovolanie podané prostredníctvom obhajcu zo 7. mája 2024, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vlastnom písomnom podaní z 30. októbra 2023 obvinený uviedol, že trest uložený rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu je neprimeraný, a to nielen v dĺžke jeho trvania ale aj v stupni strázenia. Od začiatku trestného stíhania spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní, svojím konaním dopomohol k objasneniu inej obzvlášť závažnej trestnej činnosti a v neposlednom rade vydal vyhlásenie o svojej vine. Súdy nebrali do úvahy § 39 ods. 2 písm. d) a ods. 4 Trestného zákona a to v zmysle stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 44/2017, čím porušili právo na spravodlivý súdny proces. V iných trestných konaniach závažných trestných činov podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, bol § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona aplikovaný a uplatnený, čím došlo k výnimočnému zníženiu trestu. Obvinený uviedol, že nadobudol presvedčenie o zaujatosti a diskriminácii zo strany súdov.

Obhajca obvineného odôvodnil dovolanie poukazujúc, že dovolanie podáva podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona a napáda rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov ako aj vo výroku, ktorým bol obvinený zaradený na výkon trestu, do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Podľa obvineného odvolací súd nesprávne použil hmotnoprávne ustanovenia o ukladaní trestu, pretože nezohľadnil všetky hmotnoprávne východiská, na ktoré má súd prihliadať pri ukladaní druhu a výmery trestu. Ustanovenie § 34 ods. 4 Trestného zákona obsahuje demonštratívny výpočet skutočností, na ktoré má súd pri ukladaní druhu a výmery trestu prihliadať. Súd musí obligatórne zohľadniť všetky skutočnosti, ktoré toto ustanovenie obsahuje. Musí vyhodnotiť spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Okresný súd ani krajský súd sa nezaoberali všetkými zistenými skutkovými okolnosťami aj z hľadiska možnosti nápravy obvineného. Postoj obvineného, ktorý zaujal v danej veci od prvotných úkonov trestného konania jasne potvrdzuje, že si uvedomil nesprávnosť svojho konania, konanie úprimne oľutoval a od začiatku začal robiť všetko, aby svoje nesprávne konanie, čo najskôr napravil. Obvinený je schopný nápravy v kratšom čase, než to vyplýva z uloženého trestu. Možnosť nápravy obvineného mal súd obligatórne zohľadniť aj pri zaradení obvineného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

Na základe vyššie uvedených skutočností obvinený navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 386 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach a zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej aj „prokurátor“), ktorý vo svojom písomnom podaní z 24. mája 2024 uviedol, že okresným súdom bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na 11 rokov nepodmienečne s maximálnym stupňom strázenia, pričom krajským súdom bol predmetný trest zrušený a bol obvinenému uložený nový trest odňatia slobody na 10 rokov nepodmienečne so stredným stupňom strázenia. Skutočnosti prezentované odsúdeným v dovolaní týkajúce sa výroku o treste, a to najmä skutočnosť, že v danej veci nebol aplikovaný postup podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, boli predmetom aj odvolacieho konania. V rámci tohto konania sa krajský súd podrobne zaoberal skutočnosťami ovplyvňujúcimi výšku uloženého trestu, pričom sa nestotožnil s možnosťou ukladať obvinenému trest aplikujúc ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona. Prokurátor sa plne stotožnil s úvahami krajského súdu a navrhol aby dovolací súd v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného, nakoľko nie sú dané dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2

písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ďalej len „Zbierka“ pod číslom 57/2007).

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inšanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe je neodvolateľné, a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku pritom vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol vydaný na základe prijatého vyhlásenia obvineného o vine možno v rozsahu, v akom bolo toto vyhlásenie prijaté, t. j. proti jeho výroku o vine podať dovolanie, avšak iba z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Toto ustanovenie ale zároveň neurčuje okruh osôb, ktoré sú oprávnené tak urobiť. Pri riešení tejto otázky je preto nutné zohľadniť ďalšie ustanovenia Trestného poriadku upravujúce postup v konaní o dovolaní, najmä ustanovenia § 369 ods. 2 písm. b) a § 372 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorých vyplýva, že obvinený je oprávnený podať dovolanie iba proti

rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Teda iba vtedy, ak proti výroku, ktorý napáda dovolaním podal riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté, resp. ak bol takýto výrok druhostupňovým súdom zmenený v jeho neprospech na podklade opravného prostriedku podaného prokurátorom alebo poškodeným. V danom prípade výrok o vine nebol odvolacím súdom preskúmaný, čo jednoznačne vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku krajského súd.

V tejto súvislosti najvyšší súd ďalej uvádza, že ak súd prijme vyhlásenie obvineného o vine alebo o tom, že nepopiera spáchanie skutku podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný jeho spáchanie priznal, resp. nepoprel nevykonáva, a teda medzi prípadným porušením práva na obhajobu v prípravnom konaní a rozhodnutím o vine vydaným na základe takto prijatého vyhlásenia nie je daná príčinná súvislosť. V dovolaní, ktoré možno v tomto prípade podať len z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, tak môže dovolateľ úspešne namietať len chyby, ku ktorým došlo v súdnom konaní, v rámci ktorého obžalovaný predmetné vyhlásenie urobil. Najmä to, že obžalovaný nemal na hlavnom pojednávaní obhajcu, hoci išlo o dôvod povinnej obhajoby, resp. že nebol riadne poučený o následkoch vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) Trestného poriadku, a to v rozsahu podľa § 257 ods. 5 a ods. 8 Trestného poriadku, alebo že pred prijatím takeéhoto vyhlásenia súd riadne nezisťoval skutočnosti podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 53/2021-II).

Z predloženého spisového materiálu vzťahujúceho sa k predmetnej veci vyplýva, že obvinený sa osobne zúčastnil hlavného pojednávania konaného 20. apríla 2022 (ako aj jeho obhajca vid' č. I. 755) a (po riadnom poučení v zmysle § 257 ods. 1 Trestného poriadku o následkoch vyhlásenia v rozsahu ods. 5, ods. 8) urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku (uvedeného v obžalobe), ktorý po kladnom zodpovedaní otázok uvedených v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g), písm. h) Trestného poriadku okresný súd prijal (č. I. 757). Vo vzťahu k výroku o vine tak obvinený v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania, ani dovolania; v tomto prípade jedinou oprávnenou osobou na podanie dovolania je minister spravodlivosti, aj to len s možnosťou uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 12/2017).

Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2018, sp. zn. III. ÚS 347/2018 však vyplynulo, že vo vzťahu k výroku o treste (napriek už uvádzanej nemožnosti napadnúť odvolaním či dovolaním výrok o vine), je možné tento napadnúť dovolaním.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však odvolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012, uverejnené v Zbierke pod č. 47/2014).

Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže týkať napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II). Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré sa už netýka právnej kvalifikácie, ale posúdenia inej okolnosti sa pod tým rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolnosti vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), zánik trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a

spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona) alebo trestu súhrnného (§ 42 Trestného zákona) a pod. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu, je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu).

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietal nesprávne použitie hmotnoprávneho ustanovenia vo výroku o treste, kde súd neaplikoval § 39 Trestného zákona, v dôsledku čoho jemu uložený trest odňatia slobody vrátane zaradenia do ústavu na výkon trestu odňatia slobody je neprimeraný, a nezodpovedá zásadám uvedeným v § 34 ods. 4 Trestného zákona. Rovnako trest mu uložený nezohľadňuje jeho priznanie, oľutovanie trestnej činnosti, spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní, objasnenie obzvlášť závažnej trestnej činnosti, či možnosti jeho nápravy.

Vo vzťahu k argumentácii obvineného, že dopomohol k objasneniu obzvlášť závažnej trestnej činnosti (§ 36 písm. o Trestného zákona) je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia) (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 18/2015).

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku však dôvody podľa ods. 1 písm. i) a podľa ods. 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Uvedená podmienenosť sa však vzťahuje len na jeden právny dôvod dovolania; a zásadným ovplyvnením postavenia obvineného sa rozumie situácia, keď chyba vytknutá dovolateľom vykazuje takú intenzitu, že v prípade jej absencie by bolo na mieste prijatie iného rozhodnutia o vine, alebo vykonanie inej právnej kvalifikácie trestného činu. Ak uvedená podmienka nie je splnená, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinenému bol priznaný prevažujúci pomer poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, a teda priznanie, hoci i ďalšej poľahčujúcej okolnosti by nijakým spôsobom neovplyvnilo postavenie obvineného. Navyše na skonštatovanie dovolateľom namietanej okolnosti podľa § 36 písm. o) Trestného zákona neboli v konaní pred súdom vykonané dôkazy.

Vo vzťahu k argumentácii obvineného o neprimeranosti uloženého trestu (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku) treba vo všeobecnej rovine uviesť, že v jeho rámci možno namietat výlučne iba to, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je pritom taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom, a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 5/2011).

Najvyšší súd v súvislosti s uvedeným pripomína, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona (o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody) sa svojou povahou a významom viaže ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v ustanovení § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl., a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 Trestného zákona (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež

hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku tak nie je (a nemôže byť) naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona, v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný. Pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

V zmysle konštantnej judikatúry v tomto ohľade platí, že ani nevyužitie moderačného oprávnenia spočívajúceho v mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 Trestného zákona, a teda vymeranie trestu v rámci nezniženej trestnej sadzby nezakladá žiaden dovolací dôvod (k tomu pozri bližšie stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke pod č. 5/2011 a tiež tam uverejnené rozhodnutia pod č. 58/2007 a 51/2014). Súd pri rozhodovaní o mimoriadnom znížení trestu musí zistiť nielen skutočnosti nasvedčujúce mimoriadnym okolnostiam prípadu (ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch, a nemožno ich stotožňovať s poľahčujúcimi okolnosťami) alebo pomermi páchatel'a (ktoré vplyvajú na osobnosť páchatel'a trestného činu), ale aj odôvodniť, prečo považuje uloženie trestu v rámci trestu za neprimerané.

Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona bolo možné obvinenému uložiť podľa zákona trest odňatia slobody na desať rokov až pätnásť rokov. Pokiaľ teda ide o obvinenému uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 (desať) rokov jedná sa o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného pripúšťa, a rovnako tak výmera tohto trestu bola v rámci zákonnej trestnej sadzby.

Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že súdy oboch stupňov pred tým, ako rozhodovali o treste pre obvineného k tomuto vykonali dostatočné dokazovanie, a jeho výsledky následne do výmery trestu preniesli, pričom svoje rozhodnutia aj náležite odôvodnili.

Okresný súd skonštatoval, že: „Pri určení druhu a výmery trestu vychádzal súd u obžalovaného O. A. z prečítaných listinných dôkazov, a to odpisu registra trestov, pracovného posudku zamestnávateľa obžalovaného, správy o povesti, správy Ústavu na výkon väzby Košice a výpisu z evidencie priestupkov, zo spôsobu spáchania činu, následku, zavinenia, pohnútky, príťažujúcich a poľahčujúcich okolností.

Z odpisu registra trestov bolo zistené, že obžalovaný má evidované tri záznamy, odsúdenia sú zahladené. Z pracovného posudku vyplynulo, že obžalovaný pracoval ako odlievač, pracovná morálka je priemerná, pracovné výsledky sú priemerné, akceptuje rozhodnutia nadriadeného, nebol disciplinárne riešený. Zo správy Ústavu na výkon väzby Košice bolo zistené, že obžalovaný sa správa disciplinovane, formácia prebieha v žiaducom smere. V evidencii priestupkov má evidované početné priestupky na úseku dopravy a verejného poriadku.

Súd priznal obžalovanému poľahčujúcu okolnosť, že sa ku skutku priznal a skutok oľutoval podľa § 36 písm. l) Trestného zákona a podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, keď zohľadnil vyhlásenie obžalovaného o vine na hlavnom pojednávaní. Postupom podľa § 38 ods. 3, ods. 8 Trestného zákona upravil výmeru trestnej sadzby, ktorá podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona bola v základnej výmere 10-15 rokov, a to znížením hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu.

Vychádzajúc zo zásad na ukladanie trestov podľa § 34 Trestného zákona súd považoval za spravodlivý trest vo výmere 11 rokov vzhľadom na závažnosť skutku, ktorého sa obžalovaný dopustil, a to predovšetkým zohľadnením skutočnosti, že obžalovaný predával pervitín po dlhší čas osobám, ktoré ako vyplynulo z výpovedí svedkov páchali trestnú činnosť, aby si zabezpečili finančné prostriedky na zaobstaranie drogy. Zároveň tiež páchali trestnú činnosť pod vplyvom zaobstaraných návykových látok, teda konanie obžalovaného celkovo prispelo k zvýšeniu kriminality v meste Košice.

Penitenciárne pôsobenie na obžalovaného v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia podľa ustanovenia § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona je nepochybne nutné, a ukladaný trest vystihuje závažnosť konania obžalovaného.“

Na základe odvolania obvineného o veci rozhodoval Krajský súd v Košiciach, ktorý trest obvinenému znížil, pričom pri jeho odôvodnení uviedol, že: „... obžalovaný namietal, že okresný súd napriek jeho vyhláseniu o vine, ktoré bolo súdom prijaté, mu uložil neprimerane prísny trest, nakoľko mu nič nebránilo aplikovať per analógiám ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, a to v zmysle Stanoviska najvyššieho súdu R 44/2017..... v jeho prospech vypovedalo aj odhalenie ďalšej osoby páchajúcej drogovú trestnú činnosť. Odvolací súd zdôrazňuje, že aplikácia obžalovaným navrhovaného postupu je len možnosťou, a súdy nie sú povinné lege artis tento postup v prejednávanej trestnej veci uplatňovať. Nepochybil preto okresný súd, pokiaľ neaplikoval v teraz posudzovanej trestnej veci ním navrhovaný postup a neznižoval mu trest odňatia slobody pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu.

Vzhľadom na osobu obžalovaného nebolo možné bagatelizovať dobu, po ktorú sa dopúšťal obzvlášť závažného zločinu, a to navyše na viacerých osobách a ešte pri samotnej domovej kontrole bola zaistená droga - pervitín v množstve 128 obvyklých jednorazových dávok, sa preto odvolací súd nestotožnil s možnosťou mu ukladať trest aplikujúc ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona. Dospel však k záveru, že na nápravu obžalovaného formou individuálnej prevýchovy, ako aj generálnej prevencie bude postačovať aj uloženie trestu odňatia slobody na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby. Pri takto uloženom treste odvolací súd práve zohľadnil prevažujúci pomer poľahčujúcich okolností, teda že sa ku skutku priznal a skutok ofutoval - § 36 písm. l) Trestného zákona, § 36 písm. n) Trestného zákona, keď zároveň zohľadnil vyhlásenie obžalovaného o vine, ktoré urobil pred okresným súdom. Okresný súd nepochybil, pokiaľ obžalovanému uložil aj ním namietaný trest prepadnutia veci, a to finančnej čiastky vo výške 710,- eur, nakoľko neuveril tvrdeniu, že peniaze patrili priateľovi obžalovanej K. D., a to z dôvodu, že peniaze boli zaistené na dvoch miestach, v podstate ako bola zaistená aj droga, jednalo sa o čiastky v nominálnych hodnotách od päťdesiat eur až po päť eurové bankovky, čo len potvrdzuje, že pochádzali z predaja pervitínu. Správne okresný súd neuveril obhajobnému tvrdeniu o pôvode peňazí, a preto táto finančná čiastka bola postihnutá trestom prepadnutia veci ako výnosu z trestnej činnosti. Z vykonaného dokazovania napokon vyplynulo, že jednotlivé finančné čiastky utržené z predaja drog obžalovaní ukladali v domácnosti na miesta, kde aj boli zaistené pri domovej prehliadke. V súlade so zákonom a výsledkami vykonaného dokazovania bol obžalovanému O. A. uložený aj trest prepadnutia mobilného telefónu, SIM karty a digitálnej váhy, ktoré veci boli použité v súvislosti s trestnou činnosťou obžalovaného a nepochybne patrili do jeho vlastníctva. Okresný súd nepochybil, pokiaľ uložil obžalovanému O. A. ochranný dohľad, ktorý mu bol v súlade s platnou právnou úpravou v zmysle ustanovenia § 76 ods. 1 Trestného zákona uložený obligatórne, ako páchatelovi obzvlášť závažného zločinu, a to v polovici zákonom stanovenej sadzby, zohľadniac jeho podiel na páchaní trestnej činnosti. Odvolací súd v prospech obžalovaného O. A. zmenil zaradenie pre výkon trestu odňatia slobody, kde vzhľadom na jeho osobu dospel k záveru, že účel trestu bude možné dosiahnuť aj v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.....“

S odôvodnením rozhodnutí súdov oboch stupňov sa aj najvyšší súd plne stotožnil, a na tieto v celom rozsahu odkazuje. Možno teda záverom len skonštatovať, že pri treste ukladanom obvinenému súdy prvého a druhého stupňa zohľadnili všetky ustanovenia Trestného zákona, a trest ukladali v súlade s týmito.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného O. A. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.